

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky
před Evropským soudem pro lidská práva

ERRC a MDAC proti České republice

Informace k bodu 4-b jednání Kolegia dne 5. září 2023

1. ROZHODNUTÍ EVSP

Evropský výbor pro sociální práva („EVSP“) ve svém rozhodnutí ze dne 17. června 2020 dospěl k závěru, že tehdejší systém umístování dětí do dětských domovů pro děti do tří let věku, bývalých kojeneckých ústavů, je v rozporu s článkem 17 Evropské sociální charty.

Celý text rozhodnutí v českém jazyce je k dispozici [zde](#), anotace rozhodnutí je ke stažení [zde](#).

2. IMPLEMENTACE ROZHODNUTÍ EVSP

A. DOSAVADNÍ VÝVOJ LEGISLATIVNÍCH PRACÍ

Úsilí o implementaci rozhodnutí bylo prozatím korunováno dne 8. října 2021, kdy byla ve Sbírce zákonů publikována [novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí \(č. 363/2021 Sb.\)](#), která mj. výrazně omezuje umístování malých dětí do ústavních zařízení a navyšuje odměny přechodným pěstounům.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví v únoru 2023 předložilo do meziresortního připomínkového řízení [návrh zákona](#), v jehož rámci se nově navrhuje:

- Úplné zrušení úpravy dětských domovů pro děti do 3 let věku v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách (§ 43 a 44), a ukončení jejich činnosti od 1. ledna 2025.
- Zvýšení věkové hranice pro poskytování pobytových služeb nejmladším dětem v úpravě výchovných opatření soudu podle § 13a zákona o sociálně-právní ochraně dětí a v úpravě zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc („ZDVOP“) ze 3 let na 4 roky věku tak, aby byla věková hranice nastavena shodně s úpravou § 48 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči (od 1. ledna 2024).
- Zakotvení bezvýjimečného zákazu poskytování pobytových služeb dětem do 4 let věku v domovech pro osoby se zdravotním postižením od 1. ledna 2026 (zrušení výjimky pro děti mladší 4 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III a IV).
- Stanovení výjimky z úplného zákazu poskytování pobytových služeb ZDVOP nejmladším dětem tak, že by ZDVOP dětem do 4 let věku mohl poskytovat ochranu a pomoc jednak po omezenou dobu nejdéle 14 dnů, jednak v případě sourozenecké skupiny (s účinností od 1. ledna 2024).

Legislativní rada vlády se návrhem novely zabývala dne 3. srpna 2023, avšak nestihla ho projednat celý. Dle aktuálních informací ho opětovně projedná na zasedání dne 31. srpna 2023. V pracovních komisích Legislativní rady vlády nebyly k návrhu na zrušení úpravy dětských domovů pro děti do

3 let věku, stejně jako k návrhům na změny v úpravě věkové hranice, vzneseny žádné výhrady, s výjimkou připomínky požadující doplnění důvodové zprávy a Zprávy RIA o nejaktuálnější údaje o počtu dětí pobývajících v dětských domovech pro děti do tří let věku predikci dalšího vývoje.

Ministerstvo práce a sociálních věcí dále připravuje návrh zákona o ochraně dětí a podpoře rodin, který by nahradil nepřehledný a překonaný zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Návrh vzniká ve vzájemné spolupráci ministerstva a odborné veřejnosti. Na zasedání pracovní skupiny Náhradní péče o děti, které se konalo v červnu 2023, byla diskutována otázka věkových hranic pro umístování dětí do ústavní péče. Bližší informace ke vznikajícímu návrhu jsou k dispozici [zde](#).

B. AKTIVITY VÝBORU PRO PRÁVA DÍTĚTE A RADY VLÁDY PRO LIDSKÁ PRÁVA

Výše uvedenou novelu přivítal vládní Výbor pro práva dítěte, který ve svém [podnětu](#) Radě vlády pro lidská práva ze dne 26. dubna 2023 vyzval Radu, aby doporučila vládě doplnit novelu o zamezení nařizování ústavní péče u dětí předškolního věku do 7 let se stanovením pětiletého přechodného období pro adaptaci systému a ukončit činnost dětských domovů pro děti do tří let věku nejpozději od 1. ledna 2025. Současně Výbor doporučil usilovat o co nejrychlejší schválení novely. V návaznosti na podnět Výboru přijala Rada vlády pro lidská práva dne 27. dubna 2023 [usnesení](#) k věkové hranici a ukončení služby dětský domov pro děti do tří let věku.

C. DALŠÍ AKTIVITY

Ministerstvo práce a sociálních věcí na jaře 2023 oslovilo vedení dětských domovů pro děti do tří let věku za účelem zmapování aktuálního počtu dětí do tří let věku a zjištění dalších údajů. Závěrečná zpráva, která byla zpracována ve spolupráci s Nadací J&T v rámci iniciativy 8000důvodů, je k dispozici [zde](#). Ze zprávy vyplývá, že do zařízení jsou umístovány i děti starší tří let věku, pouze třetina z dětí v dětských domovech pro děti do tří let věku (142 dětí) byly děti do tří let věku (včetně). Jedná se o nežádoucí praxi, jelikož tato služba není nastavena pro děti starší tří let.

Kancelář vládního zmocněnce v červnu 2023 natočila podcast Děti mají vyrůstat v rodinném prostředí. Hostkou pořadu byla Barbora Křížanová z Nadace J&T a iniciativy 8000důvodů, která hovořila o transformaci dětských domovů pro děti do tří let věku a alternativách k ústavní péči. Podcast si můžete poslechnout [zde](#).

3. DALŠÍ POSTUP

Další postup bude zvolen v návaznosti na přijatá legislativní řešení.